

250 frases y experiencias sobre las bolsas de valores

J. MENÉNDEZ ALONSO
Barcelona: Gestiones 2000. 2002
[144 páxinas]

Recibido: 30 de xaneiro de 2003
Aceptado: 4 de decembro de 2003

"Puedo predecir el movimiento de los cuerpos, pero no la locura humana" (p. 29)¹

As bolsas mundiais acaban de pechar un dos peores exercicios dos últimos tempos. Tras o 11 de setembro, os mercados de valores viron como os seus índices experimentaron unha caída continua servindo, unha vez máis, de espello das crises económica e política que atenazan e caracterizan a historia dos albores do terceiro milenio. Este feito provocou que a bolsa non "esteá tan de moda" entre os investidores individuais que, ante o derrubamento xeneralizado de títulos considerados "seguros", fuxiron espavorecidos buscando refuxio nos mercados de débeda. Neste contexto, libros como o que presentamos aparecen para lembrarnos que non é nin a primeira nin a última vez que terán lugar este tipo de acontecementos; precisamente, afirmacións tales como que a historia non cesa de repetirse teñen o seu máximo expoñente no comportamento dos mercados bolsistas.

Como o seu título indica, a obra recolle 250 frases e experiencias relacionadas cos mercados de capitais, agrupadas en 24 capítulos que dotan o texto dun fio condutor e que organizan o seu contido. Estas 250 frases e experiencias exprésanse mediante refráns, ditos, adaxios e citas que o autor explica de forma académica e documentada. Aínda que a maioría fai referencia ás bolsas estadounidenses, o libro tamén contén numerosas alusións a outros mercados recompilando frases que lle foron comentadas de primeira man por operadores bolsistas doutros países (Arxentina, Brasil ou, por suposto, España). Deste modo, Menéndez Alonso é capaz de plasmar a percepción que se ten da bolsa en diferentes épocas e desde distintas culturas.

Moitas desas frases son anónimas reflectindo, ó igual que os refráns, a "cultura popular" en torno á bolsa. Sen embargo, outras foron expresadas por prestixiosas personalidades, desde recoñecidos economistas, léase Samuelson, Smith ou Keynes, ata físicos como Newton, pasando por personaxes como John Kennedy, pai do presidente norteamericano, xestores brillantes, como Alan Greenspan, nomeado presidente da Reserva Federal de Estados Unidos en 1988 por Reagan e ratificado no seu cargo ata a actualidade, ou personaxes máis escuros como o famoso especu-

¹ Frase atribuída a Isaac Newton na primavera de 1720 ó perder 20.000 libras da época na *boom* especulativo xerado pola Compañía dos Mares do Sur na Bolsa de Londres.

lador dos anos vinte, Livermore. A virtude do autor é a súa capacidade para engarzalas e aplicalas no momento oportuno co obxecto de explicar comportamentos racionais, ou non tan racionais, dos mercados bolsistas.

Dado que cada capítulo está dedicado a unha cuestión, o texto trata numerosos temas relacionados cos mercados bolsistas, sendo imposible estruturalo en partes claramente diferenciadas. Non obstante, pódense distinguir dúas constantes na súa lectura; a influencia da psicoloxía nos mercados de valores e os vínculos entre a ética e o funcionamento da bolsa, aspectos ós que ata épocas recentes non se lles dedicara demasiada atención desde ámbitos académicos.

De feito, as explicacións traídas desde o campo da psicoloxía para comprender certos movementos “non racionais” do mercado foron tan importantes que xustificaron a concesión do premio Nobel de Economía a un psicólogo, Kaneman. Actualmente estas innovacións conformaron un novo paradigma na teoría das finanzas ó que se coñece como *behavioral finance* e que bota certa luz sobre determinados comportamentos que as teorías “dos mercados eficientes” ou do “paseo aleatorio” eran incapaces de explicar por si soas. Por exemplo, ás veces os xestores de cartei-ras con certa reputación, por medo a tomar decisións que prexudiquen o seu prestixio, deciden imitar os investimentos doutros xestores ignorando as súas propias expectativas. Este comportamento imitativo dificilmente explicable desde a lóxica do *homo economicus* racional, é facilmente comprensible desde a perspectiva psicolóxica do ser humano con temor a equivocarse e a perder o *status* adquirido.

Tamén de forma recente se puxo de moda o estudio da ética nas finanzas. Desgraciadamente esta fama non obedece á popularidade que sempre outorga un premio Nobel, senón máis ben ós escándalos que salpicaron o mundo financeiro; sucesos como os de Enron ou Worldcom puxeron en dúbida a credibilidade das auditorías externas e dos modelos contables. En España o caso Gescartera forzou á Comisión Nacional de Valores a impulsar a transparencia da operativa bolsista e a advertir ó investidor sobre a proliferación dos *chiringuitos* financeiros (CNMV, 2002). Na obra aparecen varios capítulos dedicados a todos estes aspectos: o rumor bolsista, o uso de información privilexiada, a maquillaxe bolsista ou a ética do investimento en bolsa. Eses capítulos constitúen un aviso para navegantes, isto é, unha advertencia ós investidores individuais que en moitas ocasións non son conscientes de que a información “privilexiada” coa que cren operar é información xa descontada hai meses polos operadores bolsistas.

En xeral trátase dun libro de fácil lectura e ameno. Ó tratar de forma superficial moitos dos aspectos cruciais no funcionamento dos mercados de valores, permite ós profanos na materia, por un lado, comprender determinadas cuestións do comportamento das bolsas e, por outro, familiarizarse coa interminable terminoloxía que se utiliza neste mundo (por exemplo, bastarían os termos que se utilizan na descrición das operacións públicas de adquisición para construír un conto: *fermosas dormentes, cabaleiros brancos, cabaleiros negros* ou *paracaídas dourados*).

Pola súa parte, aqueles lectores máis expertos na materia, acostumados a manexar estes vocábulos, poden descubrir neste manual a orixe de moitos destes termos así como outras curiosidades provocadas polas estrañas correlacións existentes entre o mercado bolsista, o longo das saias ou o próximo partido que gobernará na Casa Branca.

BIBLIOGRAFÍA

- CNMV (2002): *Los “chiringuitos” financieros*. (Guía informativa da CNMV).
GÓMEZ BEZARES, F. (2001): *Ética, economía y finanzas*. Gobierno de La Rioja.
VILLALBA VILA, M. (2002): “Behavioral Finance. Un paradigma emergente en finanzas”, *Bolsa de Madrid*, (outubro), pp. 57-61.

SARA FERNÁNDEZ LÓPEZ
Departamento de Economía Financeira e Contabilidade
Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais
Universidade de Santiago de Compostela